

REDACTIA:

ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art. 101 și corespunzător pentru publicare se trimit redacției.

Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 7150/1909.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Buteni** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi, ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Buteni:

- sesiunea aparținătoare parohiei protopresbiterale, precum și uzufructul unui intravilan parohial gol;
- birul parohial;
- stolele legale;
- întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

- Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma, ce o va stabili sinodul eparhial;
- birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot;
- diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;
- spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concludul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

Nr. 8308/1909.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul **Chișineu** se publică concurs cu termen de **45 zile**, computate dela prima zi ce urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Chișineu:

- sesiunea aparținătoare parohiei protopresbiterale și competența de pășune după acest pământ;
- birul parohial;
- întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II Din protopresbiterat:

- Retribuția dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în suma ce o va stabili sinodul eparhial;
- birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot.
- diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale;
- spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, că în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de calificare, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concludul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au calificarea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 11/24 februarie 1910.

Consistorul gr.-or. român
din Arad.

Înalt Prea Sfințitul Metropolit Mețianu în Arad.

După un lung șir de ani Î. P. S. și-a vizitat fosta sa reședință din Arad, în calea reîntoarcerii dela ședințele comitetului administrativ a fundațiunii Gozsdu. Duminecă anume cu trenul de seara a sosit în societatea P. S. S. dlui nostru episcop diecezan și a directorului »Albinei« dl Partenie Cosma.

Înaltul oaspe a fost cuprins de un sentiment de duiosie în locul unde a petrecut aproape un pătrar de seclă ca episcop; iar din partea societății a fost cu delicateță întâmpinat.

Luni la orele 9 a vizitat seminarul unde l-a întâmpinat directorul seminarial Roman Ciorogariu în fruntea corpului profesoral și a tinerimei seminariale postată în sală festivă seminarială. Directorul seminarial i-a adus omagiile cuvenite de cari a fost plăcut atins căpetenia bisericeii noastre ortodoxe. Î. P. S. Sa a adresat corpului profesoral și tinerimei părintești cuvinte de încurajare pentru misiunea culturală-religioasă ce o împlinește acest institut.

După acest act festival a vizitat deamăruntul școala și internatul, remarcând progresul ce l-a făcut institutul. Frumoase lucruri a-ți făcut zice Î. P. S. Sa în mai multe rânduri.

Tot atât de plăcut a fost atins Î. P. S. Sa și de înoirile făcute în sfta biserică.

Peste tot Î. P. S. Sa a aflat o frumoasă dezvoltare a instituțiilor culturale-religioase din Arad și aceasta l-a înviorat vădit așa, încât sentimentul duiosiei cu care a venit s'a prefăcut în un sentiment de bucurie și mulțumire sufletească, că în Arad se mucește cu cinste în via Domnului și sub munca aceasta cinstită înfloresc instituțiile culturale-religioase.

După vizitarea seminarului și a sftei biserici a urmat recepțiunea. S'a prezentat corpul funcționarilor diecezani, corpul profesoral și mai mulți fruntași în reședința episcopoească.

Înainte de plecare s'a servit o splendidă masă în reședința episcopoească la care au fost invitați fruntașii din Arad. P. S. Sa dl episcop Ioan I. Papp a închinat în sănătatea Î. P. S. Sale dlui Metropolit; iar acesta remarcând de nou mulțumirea sa sufletească pentru progresele ce s'au făcut la seminar, la biserică și în toate afacerile diecezane, închină în sănătatea P. S. Sale dlui episcop diecezan sub a cărui oblăduire au luat instituțiile diecezane avântul de astăzi.

După aceste a plecat însoțit de un lung șir de trăsuri la gară, unde a plecat între aclamațiile celorce l-au însoțit la gară.

Î. P. S. Sa este în deplină vigoare, și-și supoartă cu o ușurință uimitoare povara anilor,

cari din îndurarea lui Dumnezeu sunt 82 la număr. Dumnezeu să ni-l țină tot în aceasta vigoare ca să-și poată împlini fără supărare înalta misiune arhierească.

Pedeci și remedii în educațiunea religioasă-morală.

„Lumea trece și poftele ei, iar cel ce face voia lui D-zeu rămâne în veci.“

(I. Ioan, 2, 17).

Preaonorată Conferință!

Deși problema școalei populare moderne este; dezvoltarea facultăților fizice și intelectuale, precum și îndrumarea voiei școlărilor în direcțiune morală bună, totuși sistemele de învățământ, introduse în timpul mai nou, mai ales la noi, țintesc la înmulțirea cunoștințelor pentru viață, iar formarea caracterului religios-moral s'a lăsat în grija catehizării. Deosebită importanță, ce se dă apoi obiectelor profane, a adus cu sine limitarea timpului pentru propunerea obiectului religiunii în așa măsură, că aproape e imposibil a-se acomoda catihetul ordului orelor și planului de învățământ prescris pentru școala noastră elementară.

Urmarea acestei împrejurări nu poate fi alta, decât predarea acestui obiect în mod superficial, în dauna scopului, ce-l urmărește învățământul religiunii.

Ce să mai zicem apoi, când pe urma unei culturi false a lumii de azi, s'au născut atâtea vicii sociale, ca: indiferentismul religios, egoismul, luxul, diferitele escese sociale ș. a, cari, ca un verne neadormit rod la temelie morală a familiilor, le corump și demoralizează, iar educațiunea morală, ce astfel de familii o dau pruncilor, nu însămnă alta decât contrabalansarea succesului, ce-l obține educațiunea religioasă-morală în școală.

Credincioșii noștri, deosebit, sunt robiți de anumite vicii sociale, ce conștient și inconștient le practică în familie. De aceea copiii, în casa părintească, se împărtășesc de o educațiune cu totul contrară așteptărilor, ce le leagă școala de familie, când e vorba să-i vină în ajutor.

De aici urmează rolul deosebit, ce-l are catehizarea în școala modernă, și că darea acestui obiect în mâni competente, este de cea mai mare importanță. Și tocmai din cauza împrejurărilor date, activitatea catihetului nu se poate restrânge numai între zidurile școalei, ci indirect și afară de școală, instruind părinții, cum să dea copiilor lor educațiune religioasă-morală în familie.

Deci, conform acestei ramificări, în cele următoare, voesc să expun condițiunile, dela cari atarnă succesul catehizării și anumit: în raport direct cu școala și indirect cu familia.

1.

Trebuie să recunoaștem, că ramul catehizării la noi, până acum a fost un agru înțelenit, după-ce veacuri d'arândul a fost lăsat pe mâni mai puțin competente, cari și-au făcut datoria cum au putut și cum dictau împrejurările. Azi însă, biserică se vede tot mai mult îndemnată de duhul vremii, atât de nepriincios religiozității, a' abate oiștea carului pe calea cea adevărată, îndatorind preoțimea să pună temelie religio-

zității prin catehizare. Și nu ne îndoim, că ținând cont de împrejurări, numai așa e bine.

Dar, nu suferi îndoială, că ne aflăm la începutul unei reforme. O mare parte dintre noi înainte de a primi darul preoției, nu putea nici presupune, că va veni un timp, ca să fie și învățător în sens adevărat că va fi constrâns a catehiza, spre care scop trebuie să ducă cu sine în parohie, pe lângă alte calități și cunoștințe temeinice din ramul pedagogic, precum și o vocațiune specială și oare-care rutină pentru catehizare. De aici urmează, că pentru mulți, la aparență, sarcina catehizării este o greutate mare. Eu sunt însă de părerea, că *greutatea aceasta, pentru cel cu vocațiune preoțască, nu este invincibilă. Căci din vocațiune izvoarește darul însuflețirii pentru toate ramurile vieții pastorale, prin urmare și pentru catehizare.* Și însuflețirea, unde este, dă voinței puterea de a lucra, iar lucrul cu stăruință învinge greutățile. Când Isus, Domnul nostru s'a arătat apostolilor după înviere, voia să le inspire însuflețire pentru apostolie, ca din izvorul lor sugestiv să ia și alții însuflețire. Deci și noi dacă suntem pătrunși de însuflețire pentru chemarea noastră: catehizarea nu numai că nu e grea, ci va fi izvor însuflețitor pentru elevi și în genere pentru credincioși la practicarea binelui. De aici urmează, că: *prima condițiune dela care atârnă succesul catehizării este: însuflețirea noastră pentru chemare.*

Dar precum ori ce lucrare a omului, numai atunci e încoronată de spor și binecuvântare, dacă e săvârșită bine, așa și catehizarea. Bine însă vom catehiza, numai dacă ne acomodăm principiilor metodice de predare a materiei de învățământ. Condițiunea aceasta ni-se impune cu atât mai vărtos, cu cât aceste principii sunt rezultatul experimentărilor bărbaților de științe, făcute prin veacuri, cari culturai omenești și-au dedicat viața și toate silințele. Noi nu avem deci, decât să umblăm pe cărările descoperite de mințile luminate, cari duc la perfecționarea sufletului și a inimei omului, precum și la hotărîrea voiei de a încunjuța răul și a practica binele. La dincoară, purcezând fie-care, din comoditate, după cum îl taie capul, — nici când nu se va ajunge scopul educațiunii religioase. Căci să nu perdem din vedere 3 momente: stăpânul nostru, carele ne-a chemat la slujba apostoliei ne cere sporul, spiritul timpului cere, să ținem pas cu progresele bărbaților dedicați școlai, iar ambițiunea ne impune, a nu ne coborî la un nivel mai jos decât statul învățătoresc, carele ține cont de cuceririle științei pedagogice. Să ne dăm bine seama, că la începutul reformei, dacă-mi e permis să mă exprim așa, sunt multe motivele atenuante, cari ne ușorează răspunderea. Va veni însă timpul, când ceea-ce e scuzabil acum, va fi pentru noi gravamen, dacă abandonăm căile, pe cari înaintează școala spre progres.

Când vom putea zice dară, că catehizăm cu succes? Când predarea învățământului religiunii va fi interesantă, viaie și îi va conduce pe elevi la apersepsiunea materiei din toate punctele de vedere: prin aprofundări culturale-istorice și religioase morale, abstrăgând prin combinațiuni și concluziuni învățăturile religioase-morale, cari le sistemizăm pentru memorizare, iar în fine a-le aplică la viața practică a școlarilor. Și aceasta se poate face numai pe cele 5. trepte formale, numite și herbart—zilleriane. În acestea se cuprind metoda, ce are în vedere interesul omilateral al școlarilor, care educă facultățile intelectuale, nobilitează simțmintele și formează caractere religioase-morale tari.

În privința aceasta ne poate servi de exemplu viu poporul din țerile germăne, care e proverbial de religios. Și dacă pot fi multe cauzele acestei religiozității, una e constatată, că acolo educațiunea religioasă stă la un nivel foarte înalt, i-se dă o deosebită importanță, iar propunerea materiei de religiune în școale se face după metoda treptelor formale, metoda inventată de marele lor pedagog Friedrich Herbart reformatorul și părintele școlai moderne. Acolo opurile catihetice apar în zeci de ediții cu zeci de mii de exemplare.

Ce învățătură am putea lua de aici? Să imităm pe înainte mergătorii noștri în cultură, urmându-le întocmai, ca odinioară Iudeii lui Ioan, înainte mergătorul, și în deosebi, să ne îmbogățim cunoștințele catihetice, prin utilizarea scrierilor de asemenea natură.

Dacă am aflat de motivată înzistarea asupra metodei de propunere, urmează în mod firesc, ca și examinările dela încheierea anului să proceadă în consecință. Examinarea să nu conste numai din recitarea seacă a istorioarei (vorba e de materia istorică) și a învățăturii morale, ci să se examineze psihologia școlarului, pentru a-se constată: cum s'a dezvoltat intelectul, cum știe judeca elevul asupra faptelor religioase-morale și cum le știe aplică la viața practică.

Un mijloc potrivit pentru lărgirea cercului de experiențe catihetice ar fi și participarea preoților catihetici la examenele din religiune cu ocaziunea încheierii anului școlar din alte comune. Tot pentru acest motiv e de dorit, ca conferințele noastre să se ocupe cu prelegeri practice din religiune.

Observ însă, că deși s'ar satisface tuturor acestor condițiuni nu vom putea ajunge la succesul dorit, până când ordul oarelor ne ofere numai cele 3. ore pe săptămână în școala cu 6. clase, pentru religiune. Se recer cel puțin 6. ore pentru 6. clase, respective câte o oră pentru fie-care clasă.

Atâta cu privire la rolul educativ al catihetului în școală. Dar acest rol are să se extindă și afară de școală, influințând asupra copiilor indirect, pe calea părinților. Să vedem de ce și cum?

II.

Dacă considerăm faptul incontestabil, că educațiunea este arta cea mai grea, iar părinții își au partea lor însemnată la creșterea religioasă-morală a copiilor, ajungem la convingerea, că copiii primesc educațiune dela oameni nepregătiți și înconștii de ceea ce fac, de aceea nici nu ne putem aștepta la rezultate bune. Și această stare are să dureze până atunci, până când se va introduce un sistem de a-i instrui pe părinți, cum au să-și crească pruncii în spirit religios moral.

Cu chestia educațiunii morale din familie s'au ocupat mulți înțelepți până acum, dar pedagogia încă nu s'a avântat la inventarea unui sistem de educațiune casnică din cauză, că procesul educațiunii din familie are să diferă după gradul de cultură al diferitelor clase de oameni; dar aceasta ar presupune și instituirea de școale pentru astfel de pregătire. În lipsa de pregătire însă, creșterea religioasă din familie, chiar și la oamenii culți, e grozav de rea; e supusa influinței boldurilor iar nu rațiunii. Dacă luăm apoi în considerare poporul nostru, în preponderanță lipsit de cultură, ajungem la constatări înspăimântătoare. Constatăm practicându-se viciuri urâte și păcate neînfrânate, săvârșite cu cuvântul și cu fapta în prezența copiilor; ba îi îndeamnă și pe ei a săvârși anumite păcate; a minți,

a fură, a înjură ș. a. Și dacă copilul pe lângă aplicările lui spre rău, aude înjurături asupra lui D-zeu și deaproapelui, vede înimicirile și alte îndemnuri rele, cum ne putem aștepta, pe lângă toată truda, ce și-o pune școala, ca astfel de copii să devină oameni religioși morali.

Această stare de lucruri va mai dăinui încă multă vreme, și vor trece încă generații multe, până se va îmbunătăți; pentru că deși s'ar afla sistemul potrivit pentru educațiunea familiară rațională, ca să poată fi practică cu succes, poporul ar trebui să fie copt și accesibil pentru ea.

Cu toate acestea, ori cât de încet ar merge îmbunătățirile, trebuie să cercetăm și aflăm unele mijloace, prin cari să îmbunătățim educațiunea religioasă morală din familie, influențând asupra părinților, cari poartă vina răului.

După părerea mea se poate ajuta în multe chipuri. Mai întâiu prin predică de pe amvon. Acesta ar fi cel mai potrivit mijloc, dacă toți părinții ar cerceta biserica regulat. În toate comunele însă se alege numai o seamă de oameni, cari cercetează biserica, iar masa poporului, din cauze diferite, se abține, afară de sărbătorile mari, ceace e prea puțin pentru o temă așa importantă oamenilor. căror li-ar trebui instrucție formală și intențivă.

Ca al doilea mijloc deci pentru marea mulțime ar fi aranjarea de prelegeri populare, la cari să fie invitați toți copiii de familie; acestea să se țină regulat în tot anul, pe timpul, când poporul e acasă fără ocupațiune, cum e timpul de iarnă.

Al treilea mijloc pentru ceice nici aici nu iau parte, sunt sfăturile ocazionale, cari preotul anume să le caute, cercetând părinții la casele lor și interesându-se, de creșterea, ce o dau pruncilor.

Mă mărginesc aici a indica numai remediile de îndreptare în educațiunea familiară. Principiile, ce ar fi de observat, pot servi de substrat al altor discute ulterioare.

În fine, nici un arbore nu cade dintr'o tăietură. Tocmai așa e și cu luminarea poporului. Trebuie stăruință și multă abnegațiune, când avem de învins un rău înrădăcinat adânc în poporul nostru. Dacă am ajuns apoi la rezultat în această privință, nime nu are motiv a-se îndoii, că scopul, ce-l urmărește catehizarea se va ajunge. Să nu pierdem din vedere, că opera educațiunii e avizată la conlucrarea armonică a celor doi factori educativi; școala și familia.

Noi românii avem lipsă de caractere religioase morale tari, ca să nu perim. Căci zice St. Ioan Evangelistul: „Lumea trece și poftete ei, iar cece face voia lui D-zeu rămâne în veci“. (I, 2, 17.)

Nicolae Crișmarin.
paroh.

La școala surdo-muților din Arad.

În zilele noastre pedagogia luând un avânt pronunțat, rezultatele ajunse de ea, respective prin anumite normative indicate de dânsa, activitatea acelor, cari se îndeletnicesc cu trezirea minții încă amorțite devine din ce în ce tot mai sigură și mai ușoară. În timpurile vechi ea încercă numai și pipăia, în întunerecul mare a nesiguranței și neștiinței; aceasta încercarea a dat ca rezultatele ei de azi să fie cu atât mai rodnice și mai binefăcătoare relativ la aceea la

care se aplică. Unele dintre ramurile pedagogiei cu psihologia deja rezolvă unele după altele acelea probleme dificile, cari încă înainte de aceasta nu cu mult păreau a fi imposibile de rezolvat, așa de ex. educarea, respective instruirea surdo-muților, mai apoi a celor orbi și cu alte defecte corporale nu cu puțin mai complicate.

Modul de a-se instrui acești nefericiți a-i pămantului încă este o problemă foarte cardinală pe care încă pedagogia de azi a sulevat-o și încă cu rezultate uimitoare. Această o documentează îndeajuns rezultatele dele școala surdo-muților din Arad.

În martie st. n. a. c. sub conducerea directorului preparandial, Roman R. Ciorogariu însoțit de profesorul de științele pedagogice, Dr. Petru Pipoș, elevii cursurilor III—IV dela școala normală au luat parte la unele prelegeri date la școala numită ascultându-le acelea cu cel mai viu interes. Observările ce le-au avut, lasă să urmeze mai la vale.

Învățătorii ca să poată apersepe ceva prin acești elevi surdo-muți influențează asupra acelor senzuri prin cari elevul poate comunica cu lumea externă, dar nu numai că influențează dar le și desvoaltă cât se poate mai bine; aceste senzuri sunt; văzul și pipăitul.

Elevul surdo-mut numai prin ajutorul acestora poate se cunoască lumea și obiectele dintrânsele, numai puțin vorbirea altora rostita lor.

Prin văz să desvoaltă întrânsii imaginea obiectelor, care rămâne pe tabla sufletului lor. Ochii sunt ferestrele sufletului său, totul numai prin acest senz poate fi cunoscut înaintea lui. Văzând cutare obiect și intuindu-l acela aduce în activitate sufletul său și începe a da semn despre lucrul cunoscut prin gesturi și mișcări de buze, singurele mijloace de a se putea face înțeleși de alții. Se înțelege că aceasta e cea mai primitivă vorbă a surdo-muților, cari de altcum toți se înțeleg unii cu alți, măcar de nu s'au văzut de fel, ei la primă convenire deja vorbesc și se înțeleg prin mimica parte curioasă, dar totuși bună cu mijloc de conversațiune. În cele mai multe cazuri de pe față putem să cetim ceea-ce voiește a esprima sufletul lor. Este foarte caracteristic, că acești elevi au o observațiune mai puternică, o privire mai încordată, insistență, mai mare de a fi atenți la un lucru decât acei băieți, cari posed toate sensurile lor fără nici o scădere. Observând tote prin ochi și pipăit privesc cu mai mare încordare asupra lucrurilor, pe cari voiesc să-le cunoască. Dacă să îndeletnicesc cu ceva ocupațiune, lucră mai intențiv, atențiunea lor este îndreptată asupra lucrului fiindcă prin altele senzuri nu pot comunica, nu-i abate nimic dela respective ocupațiune. Sufletul lor este îndreptat cu toată energia asupra acțiunii ce o săvârșesc în momentul dat. Chiar de aici provine, că să ocupă cu multă plăcere cu desemnul și lucrul manual. În desemn arată o înaitare mare, un progres uimitor — luând înconsiderare etatea lor încă fragedă.

Se trecem la unele momente mai însemnate din viața internă a acestei școli, la învățământ în general și apoi în special.

Mersul învățământului e simil cu al școalei populare cu deosebirea, că materialul se predă în VIII clase și încă în trăsuri generale dar totuș complet. Atestatul final e egal cu a școalei populare de pe a VI-a. Elevii absolvenți își aleg mai ales ocupațiuni de acelea, cari nu reclamă multă vorbire, ca culegători tipografi, etc. Aceia însă, cari în decursul celor 8 ani ș'au câștigat auzul, — pentru că de aceia încă sunt, —

se aplică la altele ramuri ale industriei și-i vedem chiar ca atari meșteșugari destul de destoinici.

Să vedem cum să aprofundă învățătorul în sufletul lor cu totul întunecat în ceea ce privesc unele noțiuni atât concrete cât și abstracte?

Desvoltarea sunetelor să efeptuiește în modul următor: Învățătorul provoacă la sine un elev care de altcum nici ideie nu are despre sunet, — rostește apoi un sunet, pecând elevul să uită la mișcarea buzelor, mai apoi pipăie vibrarea pe gâtul învățătorului cu mâna, se nizuiește apoi a-l imita într'un fel și el; învățătorul repetă până atunci; pânăcând elevul rostește bine sunetul respectiv, însă e cu atențiune ca elevul să nu se încordeze prea tare prin ce să-și vateme plămânile sau se devină în confuzie. Ordinea sunetelor nu e ca la elevii fără acestea scăderi, mai întâiu zice ce e mai ușor de pronunțat și ce să poate intui mai ușor așa: p, t, f, á, k, a, i-i, u-ú, o-ó b, v, l, u, r, s, d, j, n, g, apoi celelalte. Pe sonul ũ îl desvoaltă pe baza desemnelor anume construite; i se desvoaltă așa, că elevul pune mâna pe creștetul capului, că acolo e mai bine observată vibrarea sonului r la pept, se înțelege, că elevul tot pipăie pe gâtul învățătorului său. Cele mai grele sunete sunt i și é.

Cetirea se efeptuiește prin arătarea obiectului și prin pipăirea sonorilor, ori alcătuesc numele respectivului obiect. Aceasta să întâmplă pentru aceea, pentru că cu vorbirea, respective cetirea să se asocieze și imaginea obiectului respectiv, astfel vor fi în stare a spune numele respectivului obiect pe carele îl arătam lor.

Aritmetica e verbală și impreunăată cu exercițiile de cug. și vorbire, elevul vorbește despre numărul obiectelor deja întuite, Dacă să ivește în vorbire vre-un defect, acela să corege prin mimica sunetelor ce se arată de către învățător. În legătură cu aritmetica stă și coregerea unui orologiu din hârtie ce stă afișat pe tablă în fața școlarilor, aceasta coregere de altcum servește două scopuri: intuirea orologiuului și aducerea lui în raport cu timpul, unul dintre cele mai acomodate mijloace pentru ajungerea acestor scopuri.

Geometria încă să propune cu totul intuitiv și pentru elevi foarte instructiv. Toate corpurile sunt făcute numai în schiță din sârmă, cari după plac se pot descompune și iarăși construi, — totul să intuește până la părțile cele mai neînsemnate, apoi se aduc în raport cu obiectele, cari au aceeași formă geometrică.

Desemnul este gradat, adică dela elementele cele mai simple naturale până la cele mai complicate, mai apoi diferite combinațiuni. Cum am mai amintit acești elevi să ocupă cu mare predilecție cu desemnul și chiar pot să afirm că întrec cu mult pe elevii fără defecte; omul rămâne uimit la vederea desemnelor ce le fac. Desemnează, după natură, fac schițe, mai apoi combinațiuni geometrice.

Lucrul prin care escelează acești elevi este slöidul (lucrul inamal). Lucră cu lut, hârtie și lemn, diferite obiecte de o corectitate uimitoare. Au făcute în miimiatură aproape toate uneltele economice și casnice. Am observat chiar și unele lucruri de sculptură în lemn ca un cadru pentru icoană lucrat cu o rară perfecțiune și dibăcie. Lucrurile din hârtie sunt slab reprezentate, dar cu atât mai multe aflăm din lut, Din punct de vedere pedagogic aceste formațiuni sunt cele mai cardinale, fiindcă aici vedem întrupată și armonizată fantazia întregului suflet al unui băiat; Acel obiect ne permite a privi aceea ce zace în sufletul acestor

băieți. Sunt făcute diferite obiecte, animale, mai apoi niște tipuri de case țărănești. — Toate aceste obiecte sunt clasificate după anumite grupuri. La arangiarea lor s'a ținut cont de mersul învățământului, adică dela primitiv la perfect.

În grupul prim aparțin obiectele încolțorate, în al doilea acelea, cari trebuiesc lucrute cu instrumente, cu firezul descătător etc., în al treilea obiectele simple.

Să trecem la clasele superioare, unde deja să poate constată rodul truditei numai ale învățătorime de acolo.

În clasa III-a elevii sunt atât de dibaci în vorbire, încât vorbesc, respective conversează fără nici un semn sau mișcare a mâinii. Învăță gramatică, care se propune cu referință la persoanele lor, în mod ortografic și de fel nu gramatic, după-cum ne expune de altcum și principiile mai moderne ale pedagogiei. Coregerea zicerilor să întâmplă pe tablă în fața tuturor. În clasa IV-a continuă exercițiile de cug. și vorbire. Elevii conversează după indicațiile date de învățător. Ei toți repetează întrebarea și răspunde numai cel întreat. De altcum aici băieți arată o înaintare frumoasă. În celelalte clase învață geografie istorie etc. Toate responsurile sunt asociate cu întrebările învățătorului ce le adresează către toți și pe cari elevii le recitează în cor cu voce sonoră. Dacă sunt în clar cu întrebarea se insinuă la răspuns. Rezultatul ajuns în diferite ramuri ale învățământului sunt satisfăcătoare.

Trecând peste aceste expuneri voiesc încă a face cunoscut în trăsuri cu totul generale istoricul acestui institut, notat dintrun caiet al unui elev dela acel institut.

Cel dintâiu, care s'a indeletnicit prima-dată cu instruirea surdo-mușilor a fost profesorul Ioan Roboz în a. 1884. El a fost așadar întemeietorul acestui institut. Edificiul în care se află înevartirată școala s'a zidit în anul 1897, care edificiu a costat suma de 40.000 cor. care sumă s'a pus la dispoziție din partea orașului Arad. În jurul înființării s'au obosit primarul de atunci, Iuliu Salacz, Iacob Elias, directorul institutului, prof. Matei Maslay, can. Demian Jánossy medicul Ilie Schüster și dir. Rudolf Györgyösi. În aceasta școală se primesc elevii din județele Arad, Békés, Bihar și Csanád. Bărbații susnumiți merită toată lauda pentru ostenețele lor aduse pe altarul învățământului, fiindcă au dat posibilitate de a învăța, elevilor lipsiți de unele senzuri, cari în caz contrar poate rămâneau indeplinul întunec al neștiinței. Marimositatea acestor oameni de altcum află deplină resplată în activitatea spontană a vrednicilor învățători, cari instruiază acești băieți.

Atât conducerea institutului, precum și rezultatele obținute merită toată lauda și atențiunea acelor oameni, cari se indeletnicesc cu luminarea vlăstarelor încredințate lor.

Ioan Ardelean.
învățător.

Alcoolismul.

Forel la Timișoară. În unele ziare române din patrie s'a vestit, că savantul profesor universitar din Zürich (Schveiz) — în treacă spre Sârbia Bulgaria și Turcia — va ținea câteva conferințe și în unele orașe din Ungaria. Așa am avut fericirea de-a-l ascultă vorbind în Timișoară despre „igiena creierilor“.

Sala otelului „Kronprinz“ eră ticsită de public, care ardea de dor, ca să vadă și să audă graiu din gura acelui moșneag, carele petrecând opt decenii în muncă și studii, restul vieții sale l'a consacrat pentru luminarea omenimei fără deosebire de neam. Toți i-l așteptam. Deodată apare în sală un om bătrân cărunt, cu o ținută dreaptă, cu pași siguri ține spre podiu, unde își începe vorbirea. Într'un limbaj ușor a spus cam următoarele:

Activitatea noastră sufletească zilnic muncește. Sediul sufletului i-l pune în creeri, așa încât activitatea spirituală ni-se pare a fi în strânsă legătură cu materia creerilor. Omenimea precum și indivizii în urma funcțiunii creerilor se împart în mai multe părți, tocmai așa ca și după culoarea pelei în rasse. Modul de funcționare a creerilor își are originea în celulele de germinațiune (Keimblatt) și se ereditează din tată în fiu, tocmai așa, ca și calitățile corporale. Din ou numai ou, din cal numai cal, și din om numai om se poate forma. Așa din creeri sănătoși, se vor formă creeri sănătoși din cei bolnavi, bolnavi.

Activitatea creerilor se manifestează prin munca săvârșită de organe și senzuri. Atențiunea este concentrarea activității spirituale asupra unui obiect. Atențiunea poate deveni mecanică (impletirea ciorapilor).

La finea prelegerii sale a schițat influința alcoolului asupra creerilor. Nici un organ nu suferă atâta din beutul alcoolului ca și creerii. Suferă și cel ce bea dar sufer pentru păcatele părinților bețivi copiii copiilor lor (idiotii muți, surzi, isterici criminali etc)

Inteligența noastră și alcoolul. Titlul acesta ni-se pare cam curios. Ce are de a face intelectualul societății, cu materia cea mai demoralizatoare? Are mult! Cei chemați a conduce poporul nostru, cei cari toată vieața și existența lor o bazează pe stratal poporului, la toate intrunirile rostesc tânguiri, ca jidovii în robia babilonică. Avem o datină curioasă! Veniți dintre popor, fiecare cam asemenea ne plângem de demoralizarea româului. Aici băntuie beția, colo concubinatul, ici tot al doilea e în stare a jura fals, colo biserica e goală și birtul plin, ici preotul n'are vază, colo poporul nu află senzul școalei etc....

Cum le știm noi spune toate?! Ba și pe hârtie le eternizăm! Cam așa suntem noi cu constatările, ca și studentul cel leneș care face introducerea și tractarea, dar din lene nu-și mai bate capul cu terminarea lucrării.

Facem introducerea, constatăm răul dar nu ne încumătăm a încercă sanarea lui! Dar cum s'ar și putea aștepta așa ceva, dela noi, când cei mai mulți (onoare excepțiunilor) deabea așteaptă să se termine adunarea, ca să ajungă la mult doritul „banchet“. Aici apoi ținete la toaste, vorbiri cele mai multe provenite din insufiețirea produsă de alcool. Aici apoi ține-te la laude reciproce. Unul a făcut una, celalalt ceia, ne preamărim și bein de regulă însănătatea poporului, ca susținătorul nostru. La masa verde ne tânguim ieremiadele pentru răul ce băntue în popor, la cea albă il preamărim până la nori! Unde e aici nexul logic?

Așa nu mai merge! Trebuie să ne trezim și noi odată. Poporul nu se va ridică din starea de acum nici prin simplele, și *netermimatele* noastre constatări și nici nu va trăi mai mult cu toastul ridicat în sănătatea lui. Se va ridică, însă dacă-i vom purtă grija. Să va moraliză prin cuvintele și exemplele noastre. Se va desvătă de beție dacă va vedea, că inteligența, conducătorii lui să interesează de soarta lui, arătând

exemplu de abstenența ori barem moderare în cele alcoolice și nu se arată setoși de bere ori rachiu. Cu un popor alcoolist nu poți face nici biserică nici școală, nici creștinism, nici lumină.

Mai multă muncă mai puțină tânguire!!

Celor ce să cuvine le zic: „exempla trahunt.

Sinodul protopresviteral din Tinca. În nrul 46/910 al „Tribunei“ să scrie despre hărnicia protopopiatului Tinca. Printre cele multe și frumoase ale acestui tract, ca o pată neagră nimicește armonia *concubinatul și baptizmul*. Se impune preoților o muncă mai intensivă, iar învățătorilor formare de coruri.

Ne permitem a întrebă, că în tractul Tinței nu băntuie cumva și napasta alcoolismului? Comitetul și sinodul protopopesc oare n'a avut cuvânt la cele zise în chestia aceasta de sinodul protopopesc din Arad? Oare concubinatul și baptizmul n'o să-și aibă rădăcinile în alcoolism?! Ne-ar plăcea să nu avem drept a presupune. Dar dacă da, atunci munca preoților trebuie să țintească la nimicirea solului, în care se nutresc rădăcinile acestor burueni, iar din partea învățătorilor nu numai coruri, ci se cere și lumină pe lângă abstenența dela cele alcoolice, ca exemplu tineretului.

Lupta contra alcoolului în România. Însămătatea luptei contra alcoolului — luptă ce la noi e luată în taină și conziderată ridicolă — în România a aflat teren prielnic. Legea Constantinescu, (deși cam modificată) a ridicat România între statele culte europene, iar poporul român la veste universală. Ordinul Bunilor Templieri (societate de abstenență) are deja patru loji românești și trei loji germane, cari conșuși de cele trei virtuți teologice, credință, speranță și iubire ostensesc la desrobirea neamului românesc din cătușele alcoolului. *La noi oare n'a sosit încă timpul?*

(N. M.)

Contribuiri p. fondul cultural al diecezei Aradului.

Ioan Boboșan, Timișoara	100.—
Lazar Pascu, preot, Medveș	50.—
Teodor Torsan, econom „	5.—
Mihai Miloș „ „	10.—
Teodor Petraș, preot, Sepreus	20.—
Cornel Ursuțiu „ „	100.—
Vasilie Miloș, econom, Medveș,	10.—
Cu taslul în sfta. bis. din Monoștur,	4.—
Ioan Popa, preot „	100.—
Ștefan Rancu, învățator, „	50.—
Sidonia Stămorean, econoamă „	10.—
Tanasie Berghiu, econom, „	10.—
Ioan Russu, preot, Parța,	25.—
Dimitrie Cotta, preot, Pustinis	5.—
Trăilă Surdan, econom,	15.—
Ioru Gilveza, învățator,	6.—
Iulian Lucața, învățator, Sânt-Andraș,	1.30
Nicolaie Cocoș ziler „	—04
Iuliu Fărcaș cand. de preot „	1.40
Ioan Lucața, Timișoara.	—40
Acsentie Jichin, plugar, Sânt-Andraș,	—10
Toma Opera, „ „	—10
Lazar Radosav „ „	—04
Ioan Marcușan, „ „	—10
Nicodin Radosav „ „	—10
Ioan Marița, „ „	—20
Eva Radosav, econoamă, „	—20

Petru Cocoș econom,	—10
Cu tasul în sfta bis. din Sânt-Andraș.	2.22
Sân- Mihairl român. comuna bisericească	50—
Nicolae Groza, preot. Sânt-Mihaiul-Român	50—
Lazar Muntean, econom, Sânt-Mihaiul-Român	20—
Eftimiu Rotariu, econom, Sânt-Mihaiul-Român	10—
Petru Rotariu, econom, Sânt-Mihaiul-Român	5—
Simion Unguraș, econom, Sânt-Mihaiul-Român	10—
Chiriu Lazin, comerciant, Chinez	10—
Petru Drăgan, învățător, Sânt-Mihaiul-Român	15—
Cornel Popovici, învățător, Sânt-Mihaiul-Român	20—
Gheorghe Russu, preot, Seciani	10—
Gheorghe Cioca, învățător, Seciani	60—
Damian Sebeșan, învățător, Săcusigiu	2—
Aurel Sebeșan, Săcusigiu,	2—
Sever Sebeșan, Săcusigiu,	2—
Anastasia Sebeșan, învățătoare,	2—
Cornelia Seheșan,	2—
Emanuil Ungureanu, avocat, Timișoara	10000—
Dr. Petru Țegle,	1000—
Petru Cimponeriu, preot, Vinga	25—
Mihai Păcățianu, preot, B.-Comloș	50—
Iuliu Vuia, învățător,	50—
Ioachim Muntean, învățător, Beba-Veche	25—
Pavel Văcărescu, preot, Giorosin	10—
Vasilie Persecan, econom, "	10—
Gheorghe Vesa, " "	5—
Ioan Barbu, " "	5—
Ioan Russu, ziuas, Chișorosiu	5—
Milentie Popovici, ziuas, "	5—
Ștefan Crișan, " "	10—
Gherasim Serb, referent, Arad	50—
Gheorghe Purcariu, casier, "	200—
Vesiliu Papp, avocat, "	125—
Sofia Papp, " "	25—
Zoe Papp, " "	25—
Aglaia Papp, " "	25—
Iuliu Chirilescu, de Kétegyháza not. public Chișineu	50—
Valeriu Males, preot, Belotiuț	20—
Gheorghe Morariu, inv. pens. Arad	25—
Constantin Don, episcop, "	15—
Teodor Brădean, econom, Cuvin	1—
Ioția Voniga, " "	2—
Vasilie Bradin, " "	1—
Gheorghe Serb, " "	10—
Gheorghe Bradin, " "	10—
Fabrițiu Manuilă, preot, Sâmbăteni	30—
Alexa Mauuilă, econom, "	10—
Nicolae Joți, " "	10—
Mărioara Manoilă, preoteasă, "	20—
Paul Felnecan, preot, "	5—
Ioan Călnicean, " Chesinț	20—

CRONICA.

Reprezentanța fundației Gozdsu și-a terminat ședințele începute în 9 l. c. Au fost în capitală I. P. Sa. mitropolitul Mețianu și P. S. Sa episcopul Papp, precum și ceilalți membri afară de dnii cavaler de Pușcariu și Gh. Szerb, cari au lipsit din cauză de boală. Averele fundațiunii Gozdsu este de 6,457.606 cor. 25 fl. (active 6,927.606-25 — pasive: 470.000 cor.), adică un spor de 258.812-06 față de anul trecut. Venitele anuale ale fundațiunii sunt de 345.872-74 cor. Partea cea mai însemnată a acestor venite o dau dividendele (216.000

și chiria caselor 117.050). S'au dat, în 1909, burse în sumă de 81.000 coroane, la 188 de studenți și rigoroșanți. Iar în bugetul anului 1910 s'au prevăzut pentru burse 81.226 de cor.

Inspecțiune școlară. Dl comisar ministerial Dr. Iosif Siegescu a vizitat miercuri joi și vineri institutul pentru pedagogie din Arad, pe care l-a aflat inconstant progres.

Ritul ungerii corpurilor moarte ale episcopilor și preoților în biserica armeană. — În biserica ortodoxă corpul preotului mort nu se spală, ci se unge numai cu untdelemn. Această ungeră s'a dezvoltat în biserica armeană într'un rit anumit, care după ritualul armean din anul 1415 (cf. Henr. Denzinger, Ritus Orientalium... T. II. p. 523) se plinește, precum urmează: După isprăvirea sf. liturghii preoții duc pe cel repausat înaintea sf. altar, cântând cu glas duios antifonul: Gătita-i masă, Doamne, înaintea feței mele și după aceea psalmul 22: Domnul mă va paște și nimic nu-mi va lipsi. ..Deci episcopul sau presviterul unge cu untdelemn sfințit în chipul crucii mai întâi fruntea, apoi capul și în urmă mâna cea dreaptă a repausatului, spunând la ungerea fiecărei părți induse a corpului de trei ori cuvintele: Binecuvântată, întărită și sfințită să fie fruntea (ori creștetul ori mâna) acestui preot prin semnul sfintei cruci, prin această evanghelie și prin acest untdelemn sfințit, în numele Tatălui, și Fiului..... După aceea întonează diaconul: „Să ne rugăm cu un glas pentru preotul N. la iubitorul de oameni Dumnezeu, ca să se îndure de el și să-l primiască în corturile luminoase, în Ierusalimul ceresc, făcându-l părtaș de soarta sfinților și a acelorora, cari iubesc numele lui, iară pre noi să ne învrednicească a lua parte la moștenirea sfinților în lumină: prin Isus Hristos, Domnul nostru, care să ne mântuiască și să ne miluiască (de 3 ori)“. Poporul: „Doamne miluiește (de 3 ori)“. Preotul: „Binecuvântat ești Doamne, Dumnezeu nostru, carele prin ungerea atotsfântă cu untdelemn ți-ai ales proroci și preoți, ca să-ți slujiească și să-ți aducă jertfă, pauzând Spiritul Tău cel sfânt asupra lor; carele și mai mult pre sfinții apostoli ai împlut cu harul Tău, ungându-i în mod nevizibil cu Spiritul Tău, ca să lumineze toată lumea cu renașterea baiei: Tu însuți, Doamne atotputernic, carele ți-ai ales pre acest serv al Tău spre mărirea numelui Tău preanonat și spre serviciul sfântului Tău altar, întărindu-l prin ungerea dumnezeiască la izbândă în lupta împotriva dușmanului, privește și acuma, rugămu-Te, la cererile noastre, ce cu un cuget le înălțăm în templul măririi sanctuarului Tău, și dăruiește astăzi prin binecuvântarea acestei ungeri sfinte servului Tău acestuia, pre care îl punem înaintea sfântului Tău altar, milele Tale cele bogate. Și când trimiți pre prea sfântul Tău Spirit spre înoirea sfinților Tăi, fă împreună cu dâșii și pre acesta și pre noi vrednici de a fi ridicăți la înoire și înviere în nori, spre a întâmpina în aer pre Tine și a intra în corturile luminoase în față a celor aleși dela începutul lumii și a auzi chemarea cea fericită: „Veniți, binecuvântații părintelui meu de moșteniți împărăția cea gătită vouă dela întemeierea lumii (Mat. 25, 34)“, preamărind împreună cu dâșii cu mulțămintă pre Tatăl, pre Fiul și pre Spiritul sfânt, acum și pururea și în vecii vecilor“.

Concurse.

Pentru îndeplinirea parohiei **Felcheriu** din ppresbiteratul Orăzii mari devenită vacantă prin trecerea la cele eterne a fostului paroh Nicolae Popa, se escrie concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“

Emolumentele sunt: 1. Intravilanul parohial. 2. Una sesiune de pământ arător și fânaț, împreună cu competența de pasc. 3. Dela fiecare număr de casă (96 nre.) câte o măsură bucate grâu ori cucuruz sau în bani 2 coroane. 4. Venitele stolare circa 100 cor. după cum sunt stipulate în prot. com. paroh din 5/18 dec. 1909. 5. Întregirea dela stat.

Contribuțiile erariale și comunale după pământul folosit le va suportă alesul. *De cortel până la edificarea casei parohiale se va îngriji comuna bisericască.* Preotul ales va avea se catehizeze la școala din loc fără a pretinde remunerațiune dela comună ori dieceză.

Parohia fiind de **cl. III** dela recurenți se poștește cvalificațiune prescrișă pentru astfel de parohii. Recursul ajustat conform Regulamentului pentru parohii și adresat com. parohial din Felcheriu, se va înaintă la oficiul protopopesc în Oradea mare, iar recurenții cu observarea §-ului 20 din regulamentul în termenul indicat se vor prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în parohie spre a-și arătă desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Păcală* protopop.

—□—

1—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala confesională gr. or. rom. din **Belinț** să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt până în 1 iulie 1910: 1. În bani gata cvotele ce să vin din 600 cor.; 2. 12 metri lemne de încălzit; 3. Pentru conferință și scripturistică 20 cor., apoi locuință liberă și grădină de legumi; iar dela 1 iulie n. 1910 încolo dotația prevăzută în art. de lege XXVII din 1907.

Reflectantele sunt pofite a-și așterne concursurile, instruate în regulă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Bélincz, Temesmegye) și să se prezenteze într'o duminică sau într'o sârbătoare în s. biserică din Belinț.

Cele cu cvalificație mai bună vor fi preferite,

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protoprezbiter

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Conzistor dto 11/24 februarie 1910 Nrul 755/910 prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei din *Becicherecul-mic* (pprezbiteratul Timișorii), declarată vacantă prin concluzul Ven. Conzistor dto 14/27 ianuarie 1910 Nru 196/910, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Beneficiul se compune: a) din folosirea casei parohiale cu intravilanul de 400⁰□; b) folosirea sesiunei parohiale și a grădinei estravilane de 500⁰□ în carea se poate planta și viiă; c) birul legal; d) stolele legale și e) întregirea dotației preoțești dela stat. Dările publice după beneficiul întreg are să le supoarte alesul. Pentru catehizare la școala confesională alesul nu primește nici o remunerație. Parohia e clasificată de clasa a doua. Recursele ajustate cu documentele

prescrise conform §-17 alinia a doua a Regulam. pentru parohii a se trimite la Prea On. oficiu pprezbiteral în Timișoara. Recurenții vor avea să se prezente în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică d'acolo spre a-și arătă desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Becicherecul-mic la 6/19 februarie 1910.

Comitetul parohial

Cu consenzul: *Dr. Tr. Putici*, pprezb.

—□—

3—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Conz. diecezan cu Nrul 7820 din 1909, resp. 289/1910 pentru îndeplinirea parohiei a II-a din *Galșa*, devenită vacantă în urma decedării parohului N. Drăgancea, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în org. of. „Bis. și Școala“.

Emolumentele, împreunate cu aceasta parohie, sunt: 1. Una sesiune pământ cu dreptul de pășune; 2. Birul preoțesc și anume: dela cei cu pământ și casă una măsură de grâu, dela cei fără pământ 1/2 — jumătate — măsură de grâu; 3. Ștolele legale.

Fiind parohia clasificată de clase I, dela reflectanți se recere cvalificațiunea prevăzută în alinia I-a din §-17 a Reg. pentru parohii. Alesul va suportă toate contribuțiile, ce cad după beneficiu, va catehiză la școalele noastre confesionale și eventual la ceea de stat, fără a țineă cont la vre-o remunerațiune dela comuna bis... Jumătate din întreg venitul parohial până la 31 august 13 sept. 1910 compete vād. preotese.

Recursele ajustate cu documente prescrise și adresate com. parohiale din Galșa, sunt a se subșterne la P. O. of. protopopesc dela Șiria (Világos), iar recurenții se vor prezenta — pe lângă stricta observare a § 20 din Reg. — în cutare duminică ori sârbătoare în sfta bis. din Galșa, spre a-și arătă desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat din ședința estraordinară a comitetului parohial rom. gr. or. din Galșa, la 10/23 ianuarie 1910.

Tr. Terebenț,
preș. com. par.

Iuliu Groșorean,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța*, protoprezbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe terminul rezoluției Veneratului Consistor eparhial de sub Nr. 5544/1909, pentru repararea bisericii și zidirea unui gard nou de grilaj de fier la front, prin aceasta se escrie licitație minuendă cu termen la 4/17 aprilie a. c. oarele 11 a. m în localitatea școalei confesionale.

Planul și preliminarul sunt la dispoziție în cancelaria oficiului parohial, conform căroră prețul de esclamare al tuturor lucrărilor e stabilit în suma de 3123 cor 73 fil.

Participanții la licitație sunt datori ca înainte de licitație să depună un vadiu de 10% în bani gata, ori hârtii de valoare acceptabile la epitropia parohială.

Se anunță de acum, că speșele planului și a preliminarului speșele contractului și ale colandării îl privesc pe întreprinzător, și că participanții la licitație n'au drept a reclamá diurne pentru esamnarea planului și a preliminarului, ori pentru prezența la licitație

Mândruloc, la 3/16 martie 1910.

1—3

Comitetul parohial.